

PEASEKRETARIAAT

PEADIREKTORAAT I - INIMÕIGUSTE JA ÕIGUSTALITUS

INIMÕIGUSTE DIREKTORAAT

*EUROOPA SOTSIAALHARTA
JA EUROOPA SOTSIAALKINDLUSTUSKOODEKS*

Strasbourg, 25. jaanuar 2012

GC(2012)04

**EUROOPA SOTSIAALHARTA
JA EUROOPA SOTSIAALKINDLUSTUSKOODEKSI
VALITSUSTEVAAHELINE KOMITEE**

**ARUANNE JA JÄRELDUSED
EUROOPA SOTSIAALKINDLUSTUSKOODEKSI JA SELLE PROTOKOLLI
KOHALDAMISE KOHTA**

**SAKSAMAA, BELGIA, KÜPROSE, TAANI, HISPAANIA, EESTI, PRANTSUSMAA, KREEKA,
IIRIMAA, ITAALIA, LUKSEMBURGI, NORRA, HOLLANDI, PORTUGALI,
ÜHENDKUNINGRIIGI, SLOVEENIA, ROOTSI, ŠVEITSI,
TŠEHHI VABARIIGI JA TÜRGI POOLT**

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide ja soovitude kohaldamise ekspertkomitee aruanne ja järeldused Euroopa Nõukogu Peasekretariaadile esitatud Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi ja selle protokollide kohaldamist puudutavate aastaaruannete kohta

1. Kooskõlas Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni ja Euroopa Nõukogu vahelise kokkuleppega, mis on sõlmitud vastavalt Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi artiklile 74 lõige 4, on Euroopa Nõukogu peasekretär edastanud rahvusvahelise Tööorganisatsiooni peadirektorile 20 aruannet eesmärgiga, et Konventsioonide ja soovitude kohaldamise ekspertkomitee (vastavalt eelpool mainitud koodeksi sättele loetakse seda ILO kohaseks organiks) vaataks need läbi oma 82. istungil novembristseptembris 2011.a.

2. Need koosnesid alljärgnevatelt riikidelt saadud aastaaruannetest: **Saksamaa** (40. aruanne), **Belgia** (41. aruanne), **Küpros** (18. aruanne), **Taani** (38. aruanne), **Hispaania** (16. aruanne), **Eesti** (6. aruanne), **Prantsusmaa** (24. aruanne), **Kreeka** (29. aruanne), **Iirimaa** (38. aruanne), **Itaalia** (26. aruanne), **Luksemburg** (43. aruanne), **Norra** (44. aruanne), **Holland** (44. aruanne), **Portugal** (26. aruanne), **Ühendkuningriik** (43. aruanne), **Sloveenia** (6. aruanne), **Rootsi** (44. aruanne), **Šveits** (33. aruanne), **Tšehhi Vabariik** (9. aruanne) ja **Türgi** (30. aruanne). Komitee on läbi vaadanud kõik eelpool nimetatud aruanded. Komiteel on hea meel täheldada, et riikide aruannete kohta tehtud 20 järeldusest üheksal juhul on leitud, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt kinnitatud koodeksi ja protokollide osasid. Viiel täiendaval juhul on järeldus tehtud tingimusel, et vastavad riigid selgitavad teatud punkte. Järgmise viie riigi suhtes tehtud järeldustes juhib komitee tähelepanu teatud koodeksi osade või protokollide kohaldamist puudutavatele probleemidele. Mainitud riigid on **Iirimaa, Holland, Ühendkuningriik, Rootsi ja Tšehhi Vabariik**. Komitee on eriliselt mures **Kreekas** valitseva olukorra pärast, kus sotsiaalkindlustushüvitiste üldine vähendamine ähvardab õhnestada koodeksiga tagatud kaitsetaset. Komitee järeldused individuaalsete aruannete kohta on kokkuvõtvalt toodud ära lõigetes 6-25 ja täistekstid on esitatud käesoleva aruande Lisades I-XX. Lõigetes 26-28 pöörduv komitee kõikide osalisriikide poole üldise palvega saada informatsiooni koodeksi artiklite 69 ja 71 lõige 2 kohta. Komiteel on au esitada oma 2011. aasta aruanne ja järeldused Euroopa Nõukogule.

3. Oma eelmises aruandes täheldas komitee, et alates 2010. aasta algusest on paljude Euroopa riikide valitsused valinud rakendamiseks range kokkuhoiupoliitika, mis on suunatud riigivõlast ja eelarvepuudujäägist tingitud väljakutsetega tegelemisele ja eelarve konsolideerimisele. Sellest tulenevad sotsiaalse kokkuhoiupoliitika meetmed ja drastilised hüvitiste vähendamised õhnestavad inimeste usaldust sotsiaalkindlustussüsteemi vastu ja suurendavad muret sotsiaalse õigluse pärast kriisiga toime tulemisel. Komitee jälgib, et valitsuste üldine vastutus sotsiaalkindlustussüsteemi nõuetekohase juhtimise eest kohustaks valitsusi taastama inimeste usaldust valitsuse oskusesse olla efektiivne ja õiglane teenuste korraldaja ning pakkuja, kes tegutseb lähtuvalt inimeste huvidest. Selle saavutamisel mängivad halbadel aegadel eriti olulist rolli koodeksi aluseks olevad sotsiaalse solidaarsuse ja õigluse põhimõtted:

- hüvitiste, nagu ka kulude, vähendamine toimub kollektiivselt, see jaotatakse võrdselt ühiskonna liikmete hulgas viisil, mis väldib väheste elatusvahenditega isikute majanduslikesse raskustesse sattumist ja arvestab riigi ning kaitstavate isikute kategooriate majanduslikku olukorda (koodeksi artikkel 70 lõige 1);
- hüvitiste vähendamine ei tulene riigi või töandjate ühepoolsest hüvitiste rahastamise loobumisest jättes seega kaitstavate töötajate kanda üle 50 protsendi kõikidest rahalistest vahenditest, mis eraldatakse töötajate ning nende perede kaitseks (artikkel 70 lõige 2);
- hüvitiste vähendamine ja sellega seotud kokkuhoiupoliitika meetmed otsustatakse ja teostatakse kooskõlas kaitstavate isikute, töandjate ja ametivõimude esindajatega kolmepoolse sotsiaalse dialoogi käigus kehtestatud protseduuride abil (artikkel 71 lõige 2).

4. Vajadus tugevdada sotsiaalkindlustussüsteemi juhtimist nõuab valitsustelt sotsiaalvaldkonna endiste ja tulevaste kokkuhoiupoliitika meetmete planeerimist ja hindamist seoses koodeksi ühe peamise eesmärgiga, milleks on vaesuse vältimine kaitstavate isikute kategooriate hulgas. Sotsiaalkindlustussüsteem ei täida oma rolli kui selle pakutavad hüvitised on nii madalad, et töötajate elatustase langeb allapoole vaesuspiiri. Sellisel juhul ei loeta koodeksi artiklitest 70 lõige 3 ja 71 lõige 2 tulenevaid riigi üldisi kohustusi täidetuks. Meenutades, et sotsiaalset progressi mõõdetakse vaesuse vähendamise kaudu, loodab komitee, et keskendudes puudujäägi vähendamisele, pankade rekapiitaliseerimisele ja rahvusvahelistele võlausaldajatele võlgade tagasimaksmisele ei kaota valitsused silmist eesmärki saavutada sotsiaalset progressi ja vähendada vaesust. Antud kontekstis paneb komitee iga valitsuse kohustuseks hinnata koos sotsiaalsete partneritega vaesuse levikut riigis, eriti väheste elatusvahenditega isikute hulgas, ja seda, kas makstavad sotsiaalkindlustushüvitised suudavad antud suundumuses vastu pidada ning „hoida hüvitisesaaja pere tervise juures ja pidada seda kohaselt ülal“ (koodeksi artikkel 67 (c)). Seda tehes peavad valitsused rahvusvaheliste sotsiaalkindlustuse vahendite järgi võetud kohustuste valguses looma ulatusliku vaesuse statistilise vaatluse süsteemi ja arvestama, et sotsiaalkindlustuspoliitika oleks kooskõlas maksude, palkade ja tööhõivepoliitikaga.

5. Komitee soovib sellest vaatenurgast välja tuua, nagu seda tehti juba kriisi alguses 2008. aasta novembris Euroopa Nõukogule esitatud aruandes, et „sotsiaalkindlustus ja üldine majandus olid lahutamatud, eriti kriisiaegadel, ja neid oli vaja juhtida koos nii riiklikul kui ülemaailmsel tasandil. See tähendas, et majanduse kriisist välja toomiseks oli vaja täiustatud sotsiaalkaitse meetmeid ja sotsiaalkindlustuse muutmist lahenduse osaks.“ Ammenduvate ressursside, kasvavate võlgade, riiklike kulutuste vähendamise ja sotsiaalse rahutuse nõiaringsis seisab sotsiaalne turvalisus silmapaistvalt tõhusa automaatse tasakaalustajana vähendades otseseid negatiivseid tagajärgi rahvastikule, suurendades oma paindlikkust ja säilitades kogunõudlust, mis kõik võimaldab hiljem kiiremat toibumist ulatusliku kasvu suunas. Püüdes leida üksnes finantslahendusi mittepalgatööjõu kulude vähendamise ja elementaarse heaolu arvelt võib vastupidiselt viia lõpuks sisenõudluse ja riigi sotsiaalse funktsioneerimise kokkuvarisemiseni, tuues riigis kaasa aastate pikkuse majanduslanguse. Arvestades olukorra tõsidust mõningates Euroopa riikides, leiab komitee, et Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi kohaldamise hindamisel nendes riikides, peavad Euroopa Nõukogu pädevad organid juhtima kõikide asjaosaliste tähelepanu vajadusele säilitada sotsiaalkindlustushüvitised vähemalt koodeksis kirjeldatud minimaalsel tasemel, et hoida ära elanikkonna vaesumist ja säilitada sotsiaalset rahu.

* * *

6. Mis puudutab **Saksamaad**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt kõiki koodeksi ja protokollisid osasid. Saksamaad puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas I.

7. Mis puudutab **Belgiat**, mis on kinnitanud kõik koodeksi ja protokollisid osad, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt kõiki mainitud dokumentide osasid; komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Belgiat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas II.

8. Mis puudutab **Küprost**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad III-VI, IX ja X). Küprost puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas III.

9. Mis puudutab **Taanit**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad II-IX); komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Taanit puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas IV.

10. Mis puudutab **Hispaaniat**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad II-VI, VIII ja IX). Hispaaniat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas V.

11. Mis puudutab **Eestit**, siis komitee leiab, põhinedes oma eelmistele järeldustele vastuseks saadud selgitustel, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kõiki kinnitatud osasid (osad II-V ja VII-X); komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Eestit puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas VI.

12. Mis puudutab **Prantsusmaad**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad II, ja IV-IX). Prantsusmaad puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas VII.

13. Mis puudutab **Kreekat**, siis komitee leiab, et riigi ebasoodne finants- ja majanduslik olukord ning seadusega vastu võetud ja tegevuses kohaldatavad sotsiaalsed kokkuhoiupoliitika meetmed on seadnud kahtluse alla riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi jätkusuutlikkuse ning nende tulemusel on vähendatud paljusid sotsiaalkindlustushüvitisi, ohustades kõikide koodeksi kinnitatud osade kohaldamist (osad II, III, V, VI, VIII, IX, X). Kreekat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas VIII.

14. Mis puudutab **Iirimaad**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad III-V, VII ja X); läbivaatamisele kuulub perioodi pikkus, mille jooksul tekib õigus saada haigushüvitist ja töötu abiraha. Iirimaad puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas IX.

15. Mis puudutab **Itaaliat**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi nelja kinnitatud osa (osad V-VIII). Itaaliat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas X.

16. Mis puudutab **Luksemburgi**, mis on kinnitanud kõik koodeksi ja protokollisid osad, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt kõiki mainitud dokumentide sätteid; komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Luksemburgi puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XI.

17. Mis puudutab **Norrat**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi (osad II ja IV) ja protokoll (osad III, V, VI, VII, IX ja X) kinnitatud osasid. Norrat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XII.

18. Mis puudutab **Hollandit**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi ja protokoll kinnitatud osasid (osad II-V, VII, VIII ja X), välja arvatud *Osa IX*, kus on vähendatud nende isikute kaitset, kelle töövõimetus ületab kahte kolmandikku. Hollandit puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XIII.

19. Mis puudutab **Portugali**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi (osad II ja VIII) ja protokoll (osad III- V, VII, IX ja X) kinnitatud osasid. Portugali puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XIV.

20. Mis puudutab **Ühendkuningriiki**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi osasid II, IV, V ja VII ning et tagatakse ka *Osa III* kohaldamine; komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Ühendkuningriiki puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XV.

21. Mis puudutab **Sloveeniat**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad II-VIII ja X); komitee ootab küsitud informatsiooni saatmist. Sloveeniat puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XVI.

22. Mis puudutab **Rootsit**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi (osad II ja VIII) ja protokoll (osad III, V, VII, IX ja X) kinnitatud osasid, välja arvatud *Osa IV*, kus töötü abiraha ooteaeg ületab protokollis fikseeritud piiri. Rootsit puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XVII.

23. Mis puudutab **Šveitsi**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad V-VII, IX ja X). Šveitsi puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XVIII.

24. Mis puudutab **Tšehhi Vabariiki**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid (osad II-V, ja VII-X); komitee ootab täiendavat informatsiooni emadushüvitise mittemaksmist puudutavate juhtumite kohta. Tšehhi Vabariiki puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XIX.

25. Mis puudutab **Türgit**, siis komitee leiab, et riiklikes seadustes ja tegevustes kohaldatakse jätkuvalt koodeksi kinnitatud osasid II-VI ja VIII-X. Türgit puudutavad järeldused on toodud käesoleva aruande Lisas XX.

* * *

Kõikidele osalisriikidele suunatud koodeksi artiklite 69 ja 71 lõiget 2 puudutavad üldnõuded

26. Komitee täheldab, et viimastel aastatel on paljud valitsused muretsenud administratiiv- ja informatsioonivahendeid eesmärgiga kehtestada range järelevalve sotsiaalkindlustuse rahaliste hüvitiste saamise õiguse omandamise üle ja ohjeldada tõhusamalt mis tahes sotsiaalkindlustusega seotud õigusrikkumisi ja pettust. Sotsiaalkindlustuse valdkonna haldusasutused sisestavad oma andmebaasidesse kaitstavate isikute andmed perekonnaseisu ja liikmete arvu, sotsiaalse seisundi, panganduse, maksustamise ja finantsolukorra jne kohta. Andmed saadakse riigi pädevatelt organitelt, mis sealjuures lubavad töötajate ja nende tööandjate individuaalset jälgimist reaajas. Komitee täheldab ka, et sotsiaalkindlustuse valdkonna haldusasutused ise omavad ilma tööinspektsiooni sekkumisteta või kohtumenetluseta järjest suuremat kontrolli maksejuhendite ja toetuste mittemaksmise eest saadavate karistuste üle. Kohus kaasatakse karistuse määramisse ainult sotsiaalkindlustuse valdkonna haldusasutuste tehtud otsuste vaidlustamise korral. Eelpool mainitud tegevuste mis tahes vahekorda demokraatlikus riigis, mida juhitakse vastavalt riiklike haldusasutuste kehtestatud haldusõigusele, infotöötlust reguleerivatele seadustele ja täitevvõimule, olgu see siis sotsiaalkindlustuse või mõnes muus valdkonnas, tuleb tasakaalustada austades rohkem üksikisikute õigusi.

27. Asjaosaliste isikute õigus omada vaba juurdepääsu vastavale informatsioonile on sellise informatsiooni vastu kaebuse esitamise või selle vaidlustamise õiguse, juhul kui leitakse, et antud informatsioon ei ole õige, ette nähtud koodeksi artiklis 69, ja õiglase kohtupidamise õiguse eelduseks. Kõiki asjaosalisi isikuid tuleb kirjalikult ja vajadusel elektroonsel teel informeerida nende õigustest ja kohaldatavatest protseduuridest. Hüvitiste skeemi haldavale asutusele või kohtule kaebuste esitamise korral peab menetlus olema lihtne ja kiire. Sõltumatute õigusorganite poolt teostatava järelevalve tugevdamiseks sotsiaalkindlustuse valdkonna haldusasutuste üle tuleb rakendada sobivaid meetmeid ning kodanikuühiskonna organisatsioonide poolse jälgimise jaoks peab olema sobiv ruum. Tagasinõudemenetluse rakendamise korral peab kaebuse esitajale võimaldama töötajate esindusorganisatsiooni volitatud esindaja poolset või kaitstavaid isikuid esindava organisatsiooni poolset esindamist või abistamist. Kui hüvitise saajale ei tagata edasikaebamismenetlusega seotud toetuse maksmist, siis tuleb edasikaebamisega seotud kulud hoida absoluutse miinimumi juures, et tagada antud õiguse tõhus kasutamine, s.h. väheste elatusvahenditega isikute poolt. Seadus peab tagama nõude esitajale, kes ei saa endale lubada õigusabi, õiguse esindatusele pädeva asutuse poolt määratud riikliku kaitsja/ advokaadi poolt. Kõikidel asjaosalistel peab olema ka juurdepääs olulisele tõendusmaterjalile, s.h. dokumentidele, eksperthinnangutele jne. Tavamenetluse üks tähtsamaid põhimõtteid, nimelt kiire õigusemõistmine, on oluline ka sotsiaalkindlustust puudutavate küsimuste korral, kuna nõude esitajate toimetulek sõltub tihti hüvitistest. See rõhutab protseduuride kehtestamise vajadust leida kiireid lahendusi ilmselgelt kiireloomuliste juhtude korral. Teine sotsiaalkindlustuse valdkonnaga seotud kohtumenetluses rakendatav põhimõte puudutab tõendamiskohustust, mis ei tohi lasuda üksnes kaebuse esitajal.

28. Komitee arvamuse kohaselt lasub tagasinõudeõiguse nõuetekohaselt läbi vaatamise kohustus riigil, mille kohaselt peab riik garanteerima sotsiaalkindlustusasutuste ja -teenuste nõuetele vastava haldamise. Seetõttu peab riik nõuetekohaselt käsitlema sotsiaalkindlustuse valdkonna tagasinõudemenetlusega seotud mis tahes häireid kooskõlas rahvusvahelise sotsiaalkindlustusseadusega tagatud põhimõtetega. Komitee on sellest vaatenurgast täheldanud ka, et kohaste tagasinõudemenetluste olemasolu korral ei tohi neid väärkasutada sundides hüvitise saajaid esitama kaebust otsuste vastu, mis süstemaatiliselt ei anna neile õigust hüvitiste saamiseks. *Eelpool mainitud lähtudes palub komitee koodeksiga ühinenud riikidel teostada riiklikus sotsiaalkindlustussüsteemis olemasolevate õigusnormide*

ja praktiliste protseduuride põhjalikku kontrolli, mis on mõeldud tagamaks asjaosalistele informatsiooni ja nõu saamist puudutavate õiguste, tagasinõude- ja edasikaebamisõiguse, valitsusväliste organisatsioonide ja ametiühingute poolt esindatuse ja abisaamise õiguse ning sotsiaalkindlustuse valdkonna haldusasutuste seadusevastase tegutsemise korral pädevatele kontroll- ja järelevalveorganitele kaebamise ning nende sekkumist nõudva õiguse täieliku olemasolu.

29. Komitee täheldab, et sotsiaalkindlustussüsteemi juhtimine on muutunud sõltuvaks informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiate tõhusast kasutamisest ja süsteemi poolt kasutatavate elektrooniliste andmete usaldusväärsusest. Paljudes Euroopa riikides ei toimu suhtlemine riigi ja üksikisiku vahel, sotsiaalkindlustusasutuse ja kaitsvate isikute vahel mitte traditsioonilisel kontoripinnal, vaid elektroonilises ruumis, kus kehtivad teistsugused „mängureeglid“. Siiski ei tohi antud elektrooniline ruum eralduda riigi üldisest vastutusest asjasse puutuvate institutsioonide ja teenuste nõuetekohase juhtimise eest, mille riik peab heaks kiitma tulenevalt koodeksi artiklist 71 lõige 2. Siis on juba riigi kohus tagada, et elektroonilised tehingud järgivad õigusnorme ja et seadust omakorda kohandatakse elektroonilise keskkonna reguleerimise vajadustega. Seega tuleb haldus- ja menetlusõigusega seotud seaduste abil vajadusel kehtestada konkreetsete standardid elektrooniliste vormide vastastikuseks koostoimeks sotsiaalkindlustussüsteemi asjaosaliste vahel. Riigi kohus on tagada, et elektroonilistes süsteemides jälgitavate andmetöötluse ja sotsiaalkindlustushüvitiste määramise kord ja haldusasutuste poolt kasutatavad eelnevaga seotud juhised on kavandatud nii, et need hõlbustavad mainitud hüvitiste kättesaadavust ja kaitsevad isikuandmete privaatsust. Süsteemi poolt kasutatavate andmete usaldusväärsus, täpsus ja kaitsmine, aga samuti ka olemasolev edasikaebamise kord on muutumas võtmeteguriteks süsteemi poolt kasutatavate elektrooniliste andmete vaidlustamisel, informatsiooniga seotud eksimuste korral uurimise teostamisel ning vajadusel asjassepuutuvale kindlustatud isikule hüvitise maksmisel. Olles oma kodanikele elektrooniliste valitsusteenuste osutamise poolest esirinnas, peavad riiklikud sotsiaalkindlustusasutused olema esimesed, kes korrigeerivad oma reegleid ja protseduure, andes eeskuju, milline E-valitsus lähitulevikus välja näeb. Eelpool mainitud lähtuvalt näeb komitee vajadust töötada välja sotsiaalkindlustusega seotud menetlusõigus, mis garanteerib kaitsvatele isikutele õiguse saada kogu informatsioon, kas elektroonsel või mõnel muul kujul selle kohta, mil moel nad on asjassepuutuvate sotsiaalkindlustusasutustega seotud. Antud õigus garanteerib ka, et mainitud asutustel tekib kohustus väljastada seesugust teavet perioodiliselt, kindlustatute nõudmisel ning tasuta. ***Komitee soovib valitsuste selgitust selle seadusandluse ülesehituse kohta, mis reguleerib üksikisiku ja sotsiaalkindlustusasutuste vahelist elektroonilise koostoime valdkonda, näidates ära, kas sotsiaalkindlustusvaldkonnas rakendatakse mõnda konsolideeritud või seadusena vormistatud menetlusnormi.***

Lisa VI

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide ja soovitude kohaldamise ekspertkomitee aruanne ja järeldused Euroopa Nõukogu Peasekretariaadile esitatud Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeksi ja selle protokollide rakendamist puudutavate aastaaruannete kohta:

Eesti on kinnitanud koodeksi kohustused vastavalt osadele II (Arstiabi), III (Haigushüvitis), IV (Töötushüvitis), V (Vanadushüvitis), VII (Perehüvitis), VIII (emadushüvitis), IX (Invaliidsushüvitis) ja X (Toitjakaotushüvitis).

Koodeks jõustus Eestis 20.05.2005.a. Vastavalt Euroopa Nõukogu ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni vahel sõlmitud koodeksi artiklist 74 lõikest 4 tulenevale kokkuleppele, on Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide ja soovitude kohaldamise ekspertkomitee vaadanud oma käimasoleva istungi raames läbi Eesti Valitsuse poolt Euroopa Nõukogule esitatud **kuuenda aastaaruande** antud dokumendi kohaldamise kohta.

Oma uurimise tulemusel ja eelmistes järeldustes tõstatatud küsimustele saadud üksikasjalike selgituste põhjal leiab komitee, et Eesti seadustes ja tegevustes kohaldatakse koodeksi kinnitatud osasid. Komitee ootab täiendavat informatsiooni alljärgnevate punktide kohta.

Osa III (Haigushüvitis), koodeksi artikkel 18. Aruanne näitab, et vastavalt Ravikindlustuse seaduse §57 lõigetele 1, 2 ja 5, ei maksta haigushüvitist rohkem kui 182 järjestikust kalendripäeva haigusjuhtumi kohta, kuid mitte rohkem kui 250 päeva kalendriaasta kohta. Võrdluseks, koodeksi artikkel 18 lubab piirata haigushüvitise maksmise perioodi 26 nädalani (182 päeva) iga haigusjuhtumi kohta, kuid ei luba kehtestada ühes kalendriaastas makstavate päevade arvu ülemist piiri. ***Seetõttu palub komitee valitsusel täpsustada selle kaitstava isiku poolt saadava hüvitise maksmise kestust, kes on ühe kalendriaasta jooksul olnud haige 350 päeva, näiteks pikaajalist taastusravi nõudva õnnetuse tõttu, millele järgneb bakteriaalne infektsioon ja siis tüsistustega lõppev gripp.***

Osa XII (Ühissätted), artikkel 68 (b). Aruanne näitab, et vastavalt Riikliku pensionikindlustuse seaduse §-le 46 peatatakse riikliku pensioni maksmine alljärgnevatel juhtudel:

- kui kohus mõistab pensionäri süüdi ja karistab teda vabadusekaotusega, siis peatatakse riikliku pensioni maksed vabadusekaotuse kandmise ajaks;
- kui isiku suhtes on tõkendina kasutatud vahi alla võtmist, peatatakse vahi all oleku ajaks riikliku pensioni maksmine. Pension makstakse isikule tagantjärele välja pärast kohtuotsuse jõustumist juhul, kui isik mõisteti õigeks või teda ei karistatud vabaduskaotusega;
- kui kohus määrab pensionäri suhtes meditsiinilise iseloomuga mõjutusvahendi kohaldamise, makstakse nimetatud mõjutusvahendi kohaldamise ajal pensioni poolest rahvapensioni määras.

Komitee täheldab, et samal ajal kui koodeksi artikkel 68 (b) lubab pensioni maksmise peatamist ajaks, mil asjaosalist isikut peetakse ülal riigieelarvelistest vahenditest, olgu see vahi all, vanglas või raviasutuses viibides, nõuab koodeks, et see hüvitise osa, mis jääb ülalpidamiskuludest üle, antakse hüvitisesaaja ülalpidamisel olevatele isikutele. ***Seetõttu palub***

komitee valitsusel selgitada, mil määral Eesti seadused ja tegevus kohaldavad antud koodeksi nõuet.